

Motion till riksdagen 2005/06:Ub384

av **Birgitta Sellén och Margareta Andersson (c)**

Dolda funktionshinder

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att införa obligatoriska kurser om dolda funktionshinder i lärarnas grundutbildning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att alla lärarutbildningar skall erbjuda bra undervisning om dyslexi.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att interner på fångvårdsanstalter skall erbjudas utbildning för att motverka eventuella läs- och skrivsvårigheter.¹

¹ Yrkande 3 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Skolverkets undersökning

Skolverkets undersökning NU-03 om tillståndet i grundskolan under de senaste tio åren har ett centralt budskap som visar att det skett en nedgång i elevers kunskaper inom väsentliga områden. De första som drabbades har varit elever med behov av särskilt stöd. De flesta föräldrar till barn med dolda funktionshinder är därför mycket bekymrade över sina barns skolgång.

Enligt en undersökning som Lärarförbundet gjort tillsammans med Föreningen för psykologer i skolan samt Sveriges Skolkuratorers Förening visar på att de vanligaste problemställningarna som skolpsykologen möter hos elever är:

- Inlärningssvårigheter 52 %
- Koncentrationsstörningar 27 %
- Utagerande barn 24 %
- Ledsna barn 17 %
- Olust inför skolan 12 %
- För lite vuxenstöd 6 %

Elever med dolda funktionshinder har ofta svårigheter med koncentrationsstörningar, ökade utagerande beteenden, ledsnad och olust inför skolan på grund av brister i kunskaper om dolda funktionshinder hos lärarna.

Den nuvarande lärarutbildningen håller inte måttet då det gäller läs- och skrivutveckling, vilket drabbar elever med dolda funktionshinder. Lärarutbildningen fokuserar inte på metodikutbildning och därför vet inte nyutbildade lärare hur man ska anpassa skolämnen så att det passar för elever med dolda funktionshinder. Därför är det dags att införa obligatoriska kurser om dolda funktionshinder i lärarnas grundutbildning.

Handikapp

De flesta klarar av att läsa och skriva. Men även den som har svårigheter kan med rätt hjälp komma över hindren. År 1990 klassades läs- och skrivsvårigheter som ett handikapp i Sverige. Sedan dess har kunskapen om dyslexi tagit fart. Formuleringen läs- och skrivsvårigheter/dyslexi har blivit allt vanligare. Anledningen är att det bakom läs- och skrivsvårigheter ofta ligger specifika funktionella svårigheter – dyslexi, men att alla som har läs- och skrivsvårigheter av något slag behöver stöd och lämplig anpassning efter en individuell studieplan.

Upprepade misslyckanden tidigt under skolgången bryter ner självförtroendet och försämrar förutsättningarna för ett gott resultat. Det är därför av största vikt att åtgärder sätts in tidigt. Ju tidigare problemen diagnostiseras desto bättre.

Läs- och skrivsvårigheter/dyslexi kan vara ett hinder för att inte lyckas i skolan, men är långt ifrån oöverstigligt om eleven får det stöd och hjälp som behövs. Elever med dyslexi upplever ständiga misslyckanden i skolan, vilket

Fel! Okänt namn på

leder till försämrat självförtroende. Det är 8–10 % av alla elever som har läs- och skrivsvårigheter. Med rätta insatser i tidig ålder kan man ge även dessa elever lust att lära. Det bästa är om man redan i sexårsåldern arbetar med språklekar för då skapas gynnsamma förutsättningar för alla elevers läs- och skrivutveckling. Lärare som inte undervisar i ämnet svenska måste få mer kunskap om hur man hjälper elever med läs- och skrivsvårigheter.

För att göra detta möjligt måste givetvis alla lärare erbjudas bra fortbildning om dyslexi. Fortbildningen behöver ständig uppgradering eftersom nya kunskaper ständigt kommer om dyslexi. Det är mycket viktigt att lärarutbildningen vid alla lärarutbildningar ger kunskaper om läs- och skrivprocessen. Detta bör regeringen se över i samarbete med Skolverket. Det är också viktigt att man erbjuder utbildning till föräldrar som har dyslektiska barn.

Interner

Bland internerna på fängelserna i landet finns det ca 60 % som är dyslektiker, varav 40 % har uttalat stora problem. För att hjälpa dem till ett bättre liv bör det i deras rehabilitering ingå möjligheter att få kvalificerad utbildning i läsning och skrivning. Det är förenat med mycket ångest att inte kunna läsa och skriva, vilket gör att det kan vara lätt att fortsätta inom brottets bana, när man känner att det inte finns möjlighet att skaffa ett arbete där man måste kunna läsa och skriva. Det fordras en stor portion av självförtroende för att våga erkänna att man är dyslektiker. Regeringen bör därför arbeta för att interner med läs- och skrivsvårigheter får den utbildning som de är berättigade att få.

Stockholm den 28 september 2005

Birgitta Sellén (c)

Margareta Andersson (c)